

دکترسید مصطفی محقق داماد

قاعده حرز در سرقت مستوجب حد

مقدمه :

از شروطی که برای قطع ید سارق متذکر شده‌اند، محرّز بودن مال مسروقه است. به عبارت دیگر در سرقت حد قطع دست اجرا نمی‌شود مگر اینکه مال مسروقه از حرز خارج شده باشد. از این رو می‌توان از آن با استفاده از روایات و با تعبیر «لاقطع الا فی حرز» به مثابه یک قاعده کلی، در اجرای حد سرقت یاد کرد. منابع و مستندات فقهی اعتبار این شرط، مفهوم لغوی و اصطلاحی حرز، مصادیق مشتبه محل اختلاف آن در این نوشتار مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.

مبحث اول : اعتبار حرز

در مورد اعتبار حرز، صاحب جواهر (ره) می‌گوید:

«اعتبار حرز برای قطع ید سارق بالنص و الفتوا، بلکه اجماع منقول و محصل

ثابت است.»^(۱)

از نظر نص، دو دسته روایت معارض وجود دارد که یک گروه مؤید اعتبار حرز است و دسته دیگر مخالف آن است. ولی مرحوم صاحب جواهر به روایت مخالف اشاره‌ای نمی‌کند. برای روشن شدن حقیقت، این دو گروه روایات را بررسی

(۱) - جواهرالکلام، ج ۴۱، ص ۴۹۹.